

Sygn. akt I C 416/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2018 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: ASR Ewa Malinka

Protokolant: Edyta Szmigiel

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2018 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. W.**

przeciwko **T. K.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda **T. W.** na rzecz pozwanej **T. K.** kwotę 2417 zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług w kwocie 552 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 416/17

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 17 marca 2017 r. przeciwko pozwanej T. K. powód T. W. domagał się uznania za bezskuteczną w stosunku do powoda umowy darowizny zawartej w formie aktu notarialnego sporządzonego w dniu 18 listopada 2016 r. w kancelarii notarialnej notariusz M. K. w B., rep. A nr 6615/16 – na podstawie której pozwana T. K. nabyła od M. i A. L. udział w wysokości 1/2 prawa własności lokalu niemieszkalnego o powierzchni 33,20 m², znajdującego się w budynku położonym przy ul. (...), dla którego w Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie prowadzona jest księga wieczysta nr (...), wraz ze związanymi z własnością tego lokalu udziałem w 509/10000 części w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej objętej księgą wieczystą nr (...) oraz prawem współwłasności w 509/10000 części składników wspólnych budynku, z którego lokal został wydzielony objętych księgą wieczystą nr (...), dla ochrony wierzytelności powoda T. W. w stosunku do M. L. (1) wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 30 listopada 2016 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 2679/16. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w 2015 r. powód T. W. udzielił M. L. (1) kilku pożyczek, co potwierdzone zostało w dokumencie zatytułowanym „potwierdzenie salda związanego z umowami pożyczki”. Łączna kwota uznanych przez dłużnika ustnych pożyczek to 19 332 zł. Nakazem zapłaty z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 2679/16, Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie zasądził od M. L. (1) część wierzytelności, jaka mu przysługiwała tj. kwotę 19 332 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu. Umową darowizny w dniu 18 listopada 2016 r. A. i M. L. (2) sprzedali siostrze A. L. tj. T. K., udział w wysokości 1/2 prawa własności lokalu przy ul. (...). W ocenie powoda, czynność ta dokonana została przez dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, a nabywca nieruchomości jest osobą bliską dla dłużnika i jego żony. Wskutek tej czynności prawnej dłużnik stał się niewypłacalny. Powód zwrócił uwagę, że przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie W. S. toczy się

postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. KM 104/17 z wniosku powoda przeciwko M. L. (1), na podstawie tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty z dnia 30 listopada 2016 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 2679/16. Prowadzone dotychczas czynności egzekucyjne doprowadziły do odzyskania kwoty 1736,43 zł oraz ustalenia braku dalszego majątku dłużnika. Powód podał, że roszczenie swoje opiera na treści przepisu art. 527 k.c.

W odpowiedzi na pozew pozwana T. K. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwana nie kwestionowała, że powodowi przysługuje wierzytelność wobec M. L. (1) określona w pozwie. Wskazała, że udział w wysokości 1/2 części w przedmiotowym lokalu niemieszkalnym nabyła od M. L. (1) i A. L. nie na podstawie umowy darowizny, ale na podstawie umowy sprzedaży. Podała, że nie wiedziała o tym, że dłużnicy mieli działać z pokrzywdzeniem wierzyciela. Poza tym w ocenie pozwanej, do takiego pokrzywdzenia przez dłużnika w ogóle nie doszło. Wyjaśniła, że początkowo kupiła lokal przy ul. (...) w B. wspólnie z siostrą A. L. celem wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej – sklepu ogólnospożywczego, co też uczyniły. Z uwagi na to, że działalność nie przynosiła zysków, postanowiły ją zakończyć, jednak miały inne wizje co do dalszego przeznaczenia lokalu, ponieważ A. L. chciała go sprzedać, a T. K., z uwagi na zaciągnięty kredyt na jego zakup, chciała go wynająć. Pozwana uznała więc, że najlepszym dla niej rozwiązaniem będzie odkupienie lokalu od siostry, do czego doszło w listopadzie 2016 r. kiedy pozwana uzyskała na ten cel środki. Skoro M. i A. L. uzyskali na skutek zawartej umowy środki odpowiadające kwocie wartości sprzedanego udziału, to nie można mówić o pokrzywdzeniu wierzyciela. Powód nie udowodnił, że dłużnicy w związku z dokonaną czynnością stali się niewypłacalni albo niewypłacalni w stopniu wyższym. Niezależnie od tego pozwana wskazała, że dłużnicy regularnie spłacają wierzytelność przysługującą powodowi.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. L. (1) zaciągnął ustne i pisemne pożyczki u powoda T. W.. W piśmie datowanym na 15 marca 2016 r. zatytułowanym „potwierdzenie salda związanego z umowami pożyczki”, M. i A. małżonkowie L. potwierdzili istnienie długu wobec powoda na łączną kwotę 87 392 zł, składając podpisy pod tym pismem. Po wezwaniu do zapłaty pismem z dnia 1 lipca 2016 r., M. L. (1) dokonał zapłaty kwoty 3700 zł. W związku z brakiem dalszych spłat długu, powód wystąpił do Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z pozwem z dnia 1 sierpnia 2016 r. o zapłatę kwoty 69 891,78 zł. Kwota ta została zasądzona od M. L. (1) wraz z odsetkami i kosztami procesu w wyroku z dnia 5 grudnia 2016 r., I C 1313/16.

Dowód: potwierdzenie salda związanego z umowami pożyczki – k. 89, ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 1.07.2016 r. wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 86, 87, pozew o zapłatę z dnia 1 sierpnia 2016 r. – k. 92-94, wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 5.12.2016 r., sygn. akt I C 13113/16 – w aktach tut. Sądu o sygn. I C 13113/16.

Pozwem złożonym do Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie w dniu 26 października 2016 r. powód T. W. wystąpił o zasądzenie od M. L. (1) kwoty 19 332 zł. W dniu 30 listopada 2016 r., Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie, w sprawie o sygn. I Nc 2679/16, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniający żądanie powoda.

Dowód: pozew o zapłatę z dnia 24.10.2016 r., nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 30.11.2016 r., sygn. akt I Nc 2679/16 – w aktach tut. Sądu o sygn. I Nc 2679/16.

M. L. (1) prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) w okresie od 21.01.2015 r. do 30.12.2016 r. Przez jakiś czas M. L. (1) zatrudniał w swojej firmie syna pozwanej, który został zwolniony z powodu trudnej sytuacji firmy. W biurze firmy powoda często bywała jego żona, A. L.. Większość rozmów dotyczących płatności, sytuacji w firmie, powód będący podwykonawcą u M. L. (1), przeprowadzał z A. L..

Dowód: wydruk z (...) M. L. (1) – k. 18, zeznania świadka M. L. (1) - e-protokół z rozprawy z dnia 11 stycznia 2018 r. – koperta k. 132, przesłuchanie powoda T. W. – e-protokół z rozprawy z dnia 6 marca 2018 r. – koperta k. 142.

T. K. jest siostrą A. L. - żony M. L. (1).

Bezsporne.

Pozwana T. K. nie utrzymuje dobrych relacji ze swoim synem. Wyprowadził się on z domu zaraz po ukończeniu 18 lat i obecnie nie widują się często, utrzymują sporadyczny kontakt przez portale społecznościowe, pozwana nie wie gdzie syn obecnie mieszka. W czasie kiedy syn pozwanej był zatrudniony u M. L. (1), nie mieszkał z pozwaną. O tym, że syn był u niego zatrudniony, T. K. słyszała od szwagra.

Dowód: przesłuchanie pozwanej T. K. – e-protokół z rozprawy z dnia 6 marca 2018 r. – koperta k. 142.

T. K. w dniu 23.11.2015 r. zawarła umowę kredytu bankowego, na podstawie której bank udzielił jej kredytu w wysokości 72439,16 zł z przeznaczeniem na spłatę innych kredytów i na cele konsumpcyjne. Pieniądze otrzymane z tytułu kredytu pozwana przeznaczyła na zakup udziału w lokalu przy ul. (...) w B..

Dowód: umowa kredytu bankowego z dnia 23 listopada 2015 r. – k. 68-72.

W dniu 30 listopada 2015 r. przed notariuszem M. N. w Kancelarii Notarialnej w B. A. P. i K. P. jako sprzedający zawarła z M. L. (1), A. L. i T. K. jako kupującymi umowę sprzedaży w formie aktu notarialnego, rep. A nr 4769/2015. Na podstawie tej umowy A. i K. małżonkowie P. sprzedali A. i M. małżonkom L. oraz T. K. w udziałach wynoszących po 1/2 lokal niemieszkalny oznaczony literą C, położony w B. przy ul. (...), o łącznej powierzchni użytkowej 33,20 m², dla którego Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą nr (...), wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem wynoszącym (...) w prawie własności części wspólnych budynku i w prawie użytkowania wieczystego działki gruntu pod budynkiem, objętych księgą wieczystą nr (...) – za cenę wynoszącą 65 000 zł. Przy zawarciu umowy strony oświadczyły, że cena w kwocie 65 000 zł została w całości zapłacona przed podpisaniem aktu notarialnego.

Dowód: akt notarialny, rep. A nr 4769/2015 – umowa sprzedaży z dnia 30.11.2016 r. – w aktach księgi wieczystej KW nr (...).

W dniu 15 stycznia 2016 r. T. K. i jej siostra A. L. rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej, tj. otworzyły sklep ogólnospożywczy w lokalu przy ul. (...) w B.. Działalność ta nie przynosiła jednak spodziewanych zysków, a jedynie straty. T. K. i A. L. miały też inne wizje co do sposobu prowadzenia sklepu, tj. pozwana chciała żeby był to wyłącznie sklep ogólnospożywczy, a jej siostra zamierzała wprowadzać artykuły przemysłowe. W związku z tym T. K. i A. L. postanowiły zamknąć sklep. Zakończyły prowadzenie sklepu z dniem 31.08.2016 r. Po zakończeniu działalności, pozwana i jej siostra miały różne poglądy na temat dalszego przeznaczenia lokalu. A. L. i jej mężowi M. L. (1) zależało na sprzedaży lokalu, ponieważ w tym czasie M. L. (1) posiadał zadłużenia w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, tj. posiadał zadłużenie wobec powoda w wysokości ok. 100 000 zł, wobec banku ok. 80 000 zł oraz zadłużenia w stosunku do swoich pracowników z tytułu wynagrodzeń, zadłużenia związane z opłatami leasingowymi i kosztami paliwa oraz zadłużenie w ZUS-ie. T. K. nie chciała natomiast sprzedawać lokalu, bo uważała że z uwagi na to, że na zakup swojego udziału zaciągnęła kredyt bankowy którego jeszcze nie spłaciła, byłoby to dla niej niekorzystne. Uważała, że lepiej będzie wynajmując lokal i pieniądze z wynajmu przeznaczać na spłatę kredytu, a posiadanie tego lokalu traktowała jako inwestycję na przyszłość. Przez jakiś czas w internecie, a także w witrynie lokalu, była wystawiona oferta jego sprzedaży i kilka osób oglądało lokal, jednak nikt nie zdecydował się na zakup. W tym czasie pozwana robiła rozeznanie czy uda jej się zdobyć pieniądze na odkupienie udziału w lokalu. Ostatecznie T. K. uzgodniła z małżonkami L., że odkupi od nich należący do nich udział w lokalu za taką kwotę, za jaką wcześniej kupili oni ten udział, tj. za kwotę 32 500 zł. Na ten cel pozwana pożyczyla pieniądze od rodziny i przyjaciół.

Dowód: wydruki z (...) T. K. i A. L. – k. 16, 17, fotografie lokalu w B. – k. 19-21, 80-82, zeznania świadka M. L. (1) - e-protokół z rozprawy z dnia 11 stycznia 2018 r. – koperta k. 132, przesłuchanie pozwanej T. K. – e-protokół z rozprawy z dnia 6 marca 2018 r. – koperta k. 142.

W czasie kiedy pozwana razem z siostrą prowadziły wspólnie sklep, widywały się prawie codziennie, kiedy jedna z nich miała poranną zmianę w sklepie, druga miała popołudniową. Przez pewien czas widywały się rzadziej, bo A. L. zatrudniła pracownika do sklepu, a pozwana na pewien czas wyjechała do pracy do W.. Wcześniej ich relacje również

były poprawne, odwiedzały się też w domach. Relacje pozwanej z M. L. (1) nie były tak bliskie jak z siostrą, widywali się rzadziej, przy okazji różnych świąt, uroczystości rodzinnych, M. L. (1) był obecny przy odwiedzinach pozwanej w domu jej siostry.

Dowód: przesłuchanie pozwanej T. K. – e-protokół z rozprawy z dnia 6 marca 2018 r. – koperta k. 142.

M. L. (1), ani jego żona A. L. nie rozmawiali z T. K. na temat ich sytuacji majątkowej. Nie informowali jej o swoich problemach finansowych, ani o trudnej sytuacji w firmie (...). M. L. (1) nie powiedział pozwanej, że pieniądze ze sprzedaży udziału w lokalu są mu potrzebne na spłatę długów związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, tylko na rozwój firmy. T. K. uważała, że małżonkom L. dobrze się powodzi, bo wyjeżdżali na zagraniczne wycieczki, kupili drogi samochód, robili remont mieszkania. Nigdy nie zwracali się do pozwanej z prośbą o pożyczanie pieniędzy.

Dowód: zeznania świadka M. L. (1) - e-protokół z rozprawy z dnia 11 stycznia 2018 r. – koperta k. 132, przesłuchanie pozwanej T. K. – e-protokół z rozprawy z dnia 6 marca 2018 r. – koperta k. 142.

W dniu 18 listopada 2016 r. przed notariuszem M. N. w Kancelarii Notarialnej w B. M. L. (1) i A. L. sprzedali T. K. udział wynoszący 1/2 we własności lokalu niemieszkalnego oznaczonego literą C, położonego w B. przy ul. (...), o łącznej powierzchni użytkowej 33,20 m², dla którego Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą nr (...), wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem wynoszącym (...) w prawie własności części wspólnych budynku i w prawie użytkowania wieczystego działki gruntu pod budynkiem, objętych księgą wieczystą nr (...) – za cenę wynoszącą 32 500 zł. Przy zawarciu umowy strony oświadczyły, że cena w kwocie 32 500 zł została w całości zapłacona przed podpisaniem aktu notarialnego. Pieniądze za zakup udziału w lokalu pozwana przekazała małżonkom L. w kancelarii u notariusza.

Dowód: akt notarialny, rep. A nr 4901/2016 – umowa sprzedaży z dnia 18.11.2016 r. – w aktach księgi wieczystej KW nr (...), przesłuchanie pozwanej T. K. – e-protokół z rozprawy z dnia 6 marca 2018 r. – koperta k. 142.

Pieniądze w kwocie 32 500 zł otrzymane przez małżonków L. za sprzedaż udziału w lokalu w B., M. L. (1) przeznaczył w całości na pokrycie swoich długów, tj. z tytułu wynagrodzeń dla pracowników – kierowców w jego firmie, zadłużenia wobec ZUS, a także zadłużenia z tytułu opłat leasingowych.

Dowód: zeznania świadka M. L. (1) - e-protokół z rozprawy z dnia 11 stycznia 2018 r. – koperta k. 132.

Na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 5 grudnia 2016 r., sygn. akt I C 1313/16, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie W. S. wszczął postępowanie egzekucyjne o sygn. Km 105/17.

Dowód: wniosek o wszczęciu egzekucji i akta komornicze Km 105/17.

Na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt I Nc 2679/165, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie W. S. wszczął postępowanie egzekucyjne o sygn. Km 104/17. Postępowanie to zostało zawieszona na wniosek wierzyciela – T. W..

Dowód: wniosek o wszczęciu egzekucji i akta komornicze Km 104/17.

W toku prowadzonych egzekucji komornik przekazywał na rzecz powoda miesięcznie kwoty po ok. 170 zł lub kwoty zbliżone.

Dowód: potwierdzenia wpłat na rzecz powoda w ramach egzekucji Km 104/17 oraz Km 105/17 – k. 100-105, 108, 109.

M. L. (1) od sierpnia 2017 r. zaczął dokonywać na rzecz T. W. dobrowolnych wpłat tytułem spłaty zadłużenia, bądź bezpośrednio na konto powoda bądź na konto komornika. W okresie od sierpnia 2017 r. do listopada 2017 r. M. L. (1)

dokonał na rzecz powoda T. W. czterech wpłat w wysokości 700 zł (sierpień 2017 r.), 600 zł (wrzesień 2017 r.), 700 zł (październik 2017 r.), 600 zł (listopad 2017 r.).

Dowód: potwierdzenia wpłat dokonane przez M. L. (1) na rzecz T. W. – k. 64-67, przesłuchanie powoda T. W. – e-protokół z rozprawy z dnia 6 marca 2018 r. – koperta k. 142.

Okolo kwietnia, maja 2017 r. pozwana T. K. była razem z córką na wycieczce w L., którą zaplanowała jako nagrodę dla córki. Zatrzymały się u kuzynki pozwanej, która mieszka w L. od dłuższego czasu razem z rodziną. W tym samym czasie w L. przebywała też A. L. i siostry spotkały się ze sobą. A. L. nie mieszkała u kuzynki, a pozwana nie była w jej mieszkaniu w L..

Dowód: przesłuchanie pozwanej T. K. – e-protokół z rozprawy z dnia 6 marca 2018 r. – koperta k. 142.

Pełnomocnik T. W. wystąpił do M. L. (1) z ostatecznym przedsądowym wezwaniem do zapłaty z dnia 25 października 2017 r., w którym wezwał go do zapłaty kwot 16 650 zł tytułem zwrotu pożyczki oraz 21 053,30 zł tytułem należności wynikających z wystawionych faktur. M. L. (1) w listopadzie i w grudniu 2017 r. przelał na rzecz T. W. kwoty po 200 zł wskazując w tytule przelewu że jest to częściowa zapłata wezwania do zapłaty z dnia 25.10.2017 r.

Dowód: ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 25.10.2017 r. – k. 95-96, potwierdzenia przelewu z 14.12.2017 r. i z 14.11.2017 r. – k. 98, 99.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów prywatnych, przedłożonych przez obie strony, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, a także dokumentów urzędowych w postaci orzeczeń sądowych i dokumentów wystawionych przez komornika w toku prowadzonej egzekucji. Treść zeznań świadka M. L. (1), a także treść zeznań stron Sąd obdarzył wiarą, gdyż nie było między nimi sprzeczności, jak również twierdzenia przesłuchanych osób o faktach nie pozostawały w sprzeczności z ustaleniami dokonanymi przez Sąd na podstawie zgromadzonych dokumentów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Powód wystąpił w rozpoznawanej sprawie z tzw. skargą pauliańską uregulowaną w przepisach artykułów 527-534 Kodeksu cywilnego, których celem jest ochrona wierzyciela przed działaniem dłużnika zmierzającym do jego pokrzywdzenia przez pozbawienie go możliwości zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Zgodnie z przepisem art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. W świetle wskazanego przepisu, uwzględnienie powództwa opartego na tym przepisie nastąpi tylko wówczas, gdy wierzyciel udowodni, że:

- 1) przysługuje mu wierzytelność względem dłużnika,
- 2) dłużnik dokonał czynności prawnej z osobą trzecią,
- 3) przedmiotowa czynność prawna została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli,
- 4) w wyniku tej czynności prawnej osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową,
- 5) przy dokonaniu czynności prawnej dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli,
- 6) osoba trzecia wiedziała o tym, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się o tym dowiedzieć. Wszystkie wskazane przesłanki muszą przy tym wystąpić łącznie, a

ciężar ich udowodnienia spoczywa na wierzycielu (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 20 listopada 1996 r., sygn. akt I ACr 306/96).

W rozpoznawanej sprawie nie ma wątpliwości, iż powodowi przysługuje względem dłużnika M. L. (1) wierzytelność, o ochronę której wystąpił, gdyż została ona potwierdzona nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie w postępowaniu upominawczym w dniu 30 listopada 2016 roku, w sprawie o sygn. akt I Nc 2679/16.

Po drugie nie budzi także wątpliwości fakt, że w dniu 18 listopada 2016 r. pozwana T. K. zawarła z dłużnikiem i jego żoną umowę sprzedaży w formie aktu notarialnego, na podstawie której pozwana nabyła od nich udział w wysokości 1/2 w prawie własności lokalu niemieszkalnego. Wypis aktu notarialnego znajduje się w aktach księgi wieczystej prowadzonej dla przedmiotowego lokalu.

W efekcie opisanej powyżej czynności prawnej pozwana T. K. uzyskała korzyść majątkową, a mianowicie przysługujący dłużnikowi i jego żonie udział w prawie do przedmiotowego lokalu niemieszkalnego. Dla oceny przesłanki uzyskania korzyści majątkowej przez osobę trzecią, nie ma znaczenia, czy w zamian dłużnik otrzymał jakiś ekwiwalent majątkowy na przykład pieniądze, czy też go nie otrzymał. W przepisie artykułu 527 § 1 k.c. nie chodzi bowiem o korzyść majątkową w sensie potocznym utożsamianą na przykład z nabyciem rzeczy za cenę niższą od wartości tej rzeczy, kiedy to za korzyść uważa się różnicę między wartością rynkową rzeczy, a zapłaconą ceną. Korzyścią majątkową w rozumieniu omawianego przepisu jest nabycie przez osobę trzecią prawa majątkowego przedstawiającego pewną wartość, przy czym drugorzędne znaczenie ma cena nabycia lub jej brak. Osoba trzecia uzyskuje "korzyść majątkową" w rozumieniu art. 527 k.c. także wtedy, gdy płaci za rzecz nabytą od dłużnika cenę odpowiadającą wartości rynkowej tej rzeczy. Wskazano na to w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 października 1999 roku, w sprawie o sygnaturze akt I ACa 638/99, w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 3 czerwca 2015 roku, w sprawie o sygnaturze akt I ACa 823/13, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2015 roku w sprawie o sygnaturze akt IV CSK 459/14, czy w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2015 roku, w sprawie o sygnaturze akt V ACa 860/14.

W świetle ujawnionych w niniejszej sprawie okoliczności niewątpliwym jest, że w momencie dokonywania zaskarżonej umowy sprzedaży dłużnik M. L. (1) był zadłużony u powoda. Należało rozważyć czy wskazana czynność prawna dokonana została z pokrzywdzeniem powoda jako wierzyciela. Według bowiem przepisu art. 527 § 2 k.c., czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Niewypłacalność oznacza sytuację, w której dłużnik nie ma możliwości spłaty zadłużenia ze względu na aktualny stan majątkowy, czyli sytuację, gdy majątek dłużnika nie wystarcza na pokrycie wszystkich jego długów, a tym samym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi. Wskazano na to w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2000 roku, w sprawie o sygnaturze akt V CKN 149/00, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 roku, w sprawie o sygnaturze akt III CKN 554/98, czy w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 roku, w sprawie o sygnaturze akt I ACa 737/97. Niewypłacalność lub jej pogłębienie musi być jednocześnie następstwem dokonania zaskarżonej czynności prawnej, co oznacza, że bez tej czynności wskazany stan majątkowy nie wystąpiłby po stronie dłużnika. Z przepisu art. 527 § 2 k.c. wynika, że musi istnieć związek przyczynowy pomiędzy niewypłacalnością dłużnika a dokonaną przez niego czynnością prawną z osobą trzecią.

Dla ustalenia przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela istotne jest, czy w przypadku niedokonania przez dłużnika zaskarżonej czynności prawnej, wierzyciel faktycznie zostałby zaspokojony. Nie można uznać, że dłużnik stał się niewypłacalny w większym stopniu, jeśli niezależnie od tego, czy dokonał określonej czynności rozporządzającej składnikiem należącym do jego majątku, czy też nie, wierzyciel i tak nie mógłby uzyskać zaspokojenia swojej wierzytelności.

W przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu, nie została spełniona przesłanka "dokonania czynności z pokrzywdzeniem wierzyciela" bowiem dłużnik - na skutek zaskarżonej czynności - ani nie znalazł się w stanie niewypłacalności ani też nie pogłębił stanu niewypłacalności. Dłużnik powoda w zamian za sprzedany udział w lokalu uzyskał ekwiwalentne

świadczenie w postaci ceny zbycia, tj. w kwocie 32 500 zł. Okoliczności sprawy wskazują, że cena to odpowiadała wartości rynkowej tego udziału. Za taką cenę dłużnik wraz z żoną kupili udział wynoszący 1/2 w lokalu przy ul. (...) w B. w dniu 30 listopada 2015 r., skoro cena za cały lokal została określona w tej umowie na kwotę 65 000 zł. W takich okolicznościach wyłączone jest pokrzywdzenie powoda w rozumieniu art. 527 k.c.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na stanowisko Sądu Najwyższego (wyroki z dnia 7 grudnia 1999 r., I CKN 287/98, niepubl., z dnia 5 marca 2008 r., V CSK 471/07, niepubl., z dnia 6 października 2011 r., V CSK 493/10, z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CSK 273/09), że czynność prawna, powodująca zmniejszenie majątku dłużnika, nie jest krzywdząca dla wierzyciela wtedy, gdy dłużnik w zamian za swoje świadczenie uzyskał ekwiwalent, który znajduje się nadal w jego majątku lub posłużył mu do zaspokojenia wierzycieli. W takiej sytuacji wyłączone jest istnienie związku przyczynowego pomiędzy niewypłacalnością dłużnika a dokonaną przez niego czynnością prawną z osobą trzecią.

Jak wynika z zeznań dłużnika M. L. (1), kwota uzyskana ze sprzedaży udziału w lokalu nie znajduje się już w jego majątku. Zeznał, on natomiast, że całą kwotę jaką uzyskał ze sprzedaży lokalu w wysokości 32 500 zł przeznaczył na pokrycie swoich długów: z tytułu wynagrodzeń dla zatrudnionych w jego firmie pracowników, z tytułu opłat leasingowych, a także zadłużenia wobec ZUS-u. M. L. (1) miał świadomość tego, że w tamtym czasie posiadał ponadto zadłużenie w stosunku do powoda, w wysokości niecałych 100 000 zł, a także w stosunku do banku w wysokości ok. 80 000 zł. Zeznał jednak, że spłacił tylko wskazane długi wobec pracowników, ZUS-u i z tytułu leasingu ponieważ uzyskana kwota nie pozwoliła na uregulowanie wszystkich jego długów. Gdyby zaś nie spłacił wybranych długów, to jego firma nie mogłaby dalej funkcjonować.

Co do zasady dłużnik może spełnić świadczenie na rzecz jednego z wierzycieli bez narażenia się na zarzut, że krzywdzi pozostałych swoich wierzycieli. Obowiązujące przepisy nie zawierają bowiem reguł postępowania dłużnika dotyczących kolejności i zakresu zaspokajania poszczególnych wierzycieli. Takie reguły obowiązują dopiero w postępowaniu egzekucyjnym. Nie oznacza to jednak, że dłużnik przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego ma całkowitą swobodę w możliwości zaspokajania wierzycieli. Jest tak niewątpliwie, gdy dłużnik jest wypłacalny, a problemy z jego wypłacalnością mają charakter czasowy i przewidywalny. W przeciwnym razie swoboda dłużnika w sposobie zaspokajania wierzycieli jest ograniczona. Czynności prawne dłużnika nie mogą bowiem zmierzać do udaremnienia nieuchronnej w danych okolicznościach egzekucji (singularnej bądź uniwersalnej), gdy uniemożliwiają zaspokojenie się innych wierzycieli w kolejności przewidzianej w przepisach regulujących postępowanie egzekucyjne (por. wyrok SN z dnia 23 listopada 2005 r., II CK 225/05, Lex nr 369449, wyrok SN z dnia 23 lipca 2003 r., II CKN 299/01, Lex nr 121702).

Czynność prawna jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli także wtedy, gdy dłużnik, zaspokajając jednego spośród wierzycieli, ma zamiar pozbawienia pozostałych swoich wierzycieli możliwości zaspokojenia ich roszczeń. Tego typu sytuacja nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie. Zaspokajając w pierwszej kolejności swoich pracowników, a także spłacając zadłużenie wobec ZUS-u, dłużnik nie naruszył wynikającej z ustawy kolejności zaspokajania wierzycieli. Należności za pracę podlegają bowiem zaspokojeniu w kategorii trzeciej i szóstej, a należności ZUS-u w kategorii siódmej. Natomiast wierzytelność powoda podlegałaby zaspokojeniu w kategorii dziewiątej lub dziesiątej (art. 1025 kpc). Wierzytelność powoda nie była uprzywilejowana, nie korzystała bowiem z pierwszeństwa zaspokojenia przed innymi należnościami. Wyjaśnienia dłużnika M. L. (1), że w pierwszej kolejności zdecydował się na zaspokojenie wskazanych wyżej wierzycieli, gdyż w przeciwnym wypadku nie byłoby możliwe dalsze prowadzenie przez niego działalności gospodarczej, w ocenie Sądu było logiczne i racjonalnie uzasadnione.

Niezależnie od powyższego, gdyby przyjąć nawet odmienną ocenę, że spełniona została przesłanka dokonania czynności z pokrzywdzeniem wierzyciela, to zdaniem Sądu pozwana jako osoba trzecia zdołała wykazać, iż nie miała wiedzy o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia powoda jako wierzyciela.

Wiedza osoby trzeciej o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli nie musi być rzeczywista, pozytywna - wystarczy, by osoba ta mogła się o tym dowiedzieć, zachowując należyta staranność. Wymaganą staranność od osoby trzeciej określa się przy uwzględnieniu okoliczności konkretnej sytuacji, w której ona działa,

porównując jej zachowanie z zachowaniem osoby, która w danych okolicznościach postępowałaby rozsądnie, zgodnie z zasadami współzycia społecznego i uczciwego obrotu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2004 r., V CK 272/03).

Dla wykazania przesłanki wiedzy osoby trzeciej o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli ustawodawca wprowadził swoiste ułatwienie dowodowe w postaci domniemań prawnych działających na rzecz wierzyciela. Są to domniemania wzruszalne. Dowód ich obalenia obciąża osobę trzecią. Domniemania te zostały zawarte w art. 527 § 3 i § 4 k.c. Zgodnie z art. 527 § 3 k.c. „jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli”. W przedmiotowej sprawie miało zastosowanie domniemanie określone w art. 527 § 3 k.c., ponieważ dłużnik M. L. (1) jako mąż siostry pozwanej T. K., jest osobą pozostającą z nią w bliskim stosunku w rozumieniu tego przepisu.

Pozwana T. K. składając zeznania wykazała, iż nie miała rozeznania co do kondycji finansowej, w jakiej znajdowała się firma dłużnika M. L. (1). W szczególności wiedzy tej nie miała od samego dłużnika, który nie chciał aby osoby trzecie wiedziały o jego problemach finansowych. (...) o sytuacji w firmie pozwanej nie przekazał także jej syn, zwolniony właśnie z powodu kłopotów finansowych firmy, gdyż pozwana utrzymywała z nim bardzo ograniczone kontakty, a obecnie nie zna nawet jego aktualnego numeru telefonu i miejsca pobytu. Chociaż pozwana utrzymywała bliskie kontakty ze swoją siostrą, a tym samym też z jej mężem - dłużnikiem M. L. (1), to podała że nie rozmawiali oni na temat sytuacji finansowej małżonków L.. M. L. (1) nie informował jej o swoich problemach finansowych. Mając na uwadze zasady doświadczenia życiowego, zeznania te Sąd ocenił jako wiarygodne, gdyż osoby pozostające w tego typu relacjach rodzinnych często nie mają wiedzy na temat sytuacji majątkowej pozostałych członków rodziny i w ogóle nie rozmawiają na tematy z tym związane. Pozwana zeznała, że nie miała powodu przypuszczać, że pozwany z żoną mają jakiegokolwiek problemy finansowe, ponieważ w jej ocenie prowadzili dość dostatnie życie, tj. jeździli na zagraniczne wycieczki, kupili drogi samochód, przeprowadzali remont mieszkania, nigdy też nie zwracali się do niej o pomoc finansową. Poza tym siostra zapewniała pozwaną, że razem z mężem wiedzie im się dobrze. Pozwana nie wiedziała też o żadnych postępowaniach egzekucyjnych toczących się przeciwko M. L. (1), zresztą w czasie zawarcia kwestionowanej umowy, takie postępowania jeszcze się nie toczyły (wnioski o wszczęcie egzekucji zostały złożone w styczniu 2017 r.).

Nie można także zarzucić pozwanej T. K., iż nie dochowała należytej staranności w celu uzyskania pełnej i wyczerpującej wiedzy o sytuacji majątkowej swojego szwagra, a w konsekwencji o ewentualnym jego działaniu ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Obserwując życie jakie prowadziła jej siostra z mężem, pozwana wnioskuje że nie brakuje im pieniędzy i że wiedzie im się dobrze. Poza tym nie wystąpiły w tym czasie jakiegokolwiek okoliczności, które nakazywałyby wzmożoną ostrożność pozwanej. To sama pozwana dążyła do tego, aby odkupić od siostry i szwagra ich udział w lokalu, wiedząc że nie chcą oni zatrzymać go na własność. Cena za którą odkupiła udział w lokalu była adekwatna do jego wartości, była to bowiem ta sama cena, za jaką wcześniej małżonkowie L. sami nabyli udział. Ich decyzja co do sprzedaży swojego udziału w lokalu była zaś uzasadniona tym, że działalność w postaci prowadzenia sklepu ogólnospżywczego wbrew oczekiwaniom nie przynosiła żadnych zysków. T. K. wraz z A. L. wspólnie zdecydowały o zakończeniu działalności, pozostało więc tylko zdecydowanie jak rozporządzić następnie lokalem, w którym sklep był prowadzony. Sprzedaż pozwanej lokalu nie była dokonywana przez małżonków L. w jakimś nadmiernym pośpiechu, co mogłoby sugerować że starają się upłynnić swój majątek w celu uniknięcia egzekucji. Oferta sprzedaży lokalu była przez jakiś czas wystawiona w internecie, jak również w witrynie lokalu. Przez ten czas lokal był okazywany potencjalnym klientom, a zatem nie miała miejsce taka sytuacja, iż małżonkowie L. zwrócili się z ofertą odkupienia ich udziału wyłącznie do pozwanej. Pozwana z siostrą zakończyły prowadzenie sklepu z końcem sierpnia 2016 r., a kwestionowana umowa zawarta została dopiero w dniu 18 listopada 2016 r. Uzasadnione logicznie było także postępowanie pozwanej w danej sytuacji i w ocenie Sądu okoliczności sprawy nie wskazują na to, aby działanie stron umowy z dnia 18 listopada 2016 r. było pozorne. Jak wskazała pozwana w swoich zeznaniach, chciała ona odkupić udział w przedmiotowym lokalu, gdyż na pierwotny zakup dokonany wspólnie z małżonkami L., zaciągnęła kredyt i uważała że wyzbywając się lokalu mogłaby ponieść straty finansowe. W jej ocenie bardziej korzystne było wynajęcie lokalu, a nie jego sprzedaż i z tych powodów zdecydowała się odkupić udział należący do

jej siostry dłużnika. Zdaniem Sądu okoliczności sprawy wskazują na to, że strony umowy z dnia 18 listopada 2016 r. dokonały rzeczywistej, a nie pozornej czynności prawnej. Sąd nie widzi też sprzeczności w zeznaniach świadka M. L. (1) i zeznaniach pozwanej z jednej strony a zapisem zawartym w akcie notarialnym – umowie sprzedaży, dotyczącym przekazania przez pozwaną ceny w kwocie 32 500 zł za udział w lokalu. Zarówno M. L. (1), jak i pozwana T. K. zeznali, że pozwana przekazała mu pieniądze za lokal w kancelarii u notariusza. W akcie notarialnym widnieje zaś zapis, że cena w kwocie 32 500 zł została w całości zapłacona przed podpisaniem aktu notarialnego. Zdaniem Sądu, jedno nie wyklucza drugiego – pieniądze za zakup lokalu mogły bowiem zostać przekazane w kancelarii notarialnej ale jeszcze przed podpisaniem samej umowy.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Sąd doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie powód nie wykazał, aby wystąpiły wszystkie przesłanki skargi pauliańskiej warunkujące uznanie czynności prawnej, tj. umowy sprzedaży z dnia 18 listopada 2016 r., za bezskuteczną w stosunku do niego. Stosownie więc do przepisu art. 6 k.c. Sąd oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., stosując zasadę odpowiedzialności za wynik sporu. Na zasądzone na rzecz pozwanej koszty składają się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2400 zł (zgodnie z § 8 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu), powiększone o stawkę podatku VAT, tj. o kwotę 552 zł, a także kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej za pełnomocnictwo subsytucyjne.